wealth or a particular purpose; अर्थतः पुरुषो नारी या नारी सार्थतः पुमान् Mk. 3. 27.

अर्थना Request, entreaty, suit, petition; अर्थना मयि भवद्भिरिवास्यै कर्तुमर्हति मयाऽपि भवत्तु N. 5. 112. ब्राह्मणोऽनर्थनावृतिः Mb. 13. 60. 3.

अर्थवत् *a.* 1 Wealthy, rich; तेनार्थवाँल्लोभपराङ्मुखेन R. 14. 23. -2 Significant, full of sense or meaning; वाक्यमर्थवदव्यग्रस्तमुवाच दशाननम् Rām. 5. 51. 1. अर्थवान् खलु मे राजशब्दः Ś. 5; Pt. 1. 136; Ki. 3. 51. -3 Having meaning; अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् P. I. 2. 45. -4 Serving some purpose; successful, useful; स पुमानर्थवज्जन्मा Ki. 11 62; 10. 62. *adv.* According to a purpose; विण्मूत्रोत्सर्गशुद्ध्यर्थं मृद्वार्यादेयमर्थवत् Ms. 5. 134; Y. 3. 2. *m.* (-वान्) A man.

अर्थवत्ता Wealth, property; Mu. 6.

अर्थात् *ind.* (abl. of अर्थ) 1 As a matter of course, of course, in fact; मूषिकेण दण्डो भक्षित इत्यनेन तत्सहचरितमपूपभक्षणमर्थादायातं भवति S. D. 10. -2 According to the circumstances or state of the case; as a matter of fact. -3 That is to say, namely. -कृतम् Performed through the force of implication or as a matter of course; न चार्थात्कृतं चोदकः प्रापयति ŚB on MS. 5. 2. 8.

अर्थापय् = अर्थ्.

अर्थिकः [अर्थयते इत्यर्थी कन्] 1 A crier, watchman. -2 Especially, a minstrel whose duty it is to announce (by song &c.) the different fixed periods of the day, such as the hours of rising, sleeping, eating &c.

अर्थित *p. p.* Reguested, asked, desired. -तम् [भावे-क्त] Wish, desire; supplication, petition.

अर्थिता, -त्वम् 1 State or condition of a supplicant, begging, request; न व्यहन्यत कदाचिदर्थिता R. 11. 2; M. 3; K. 141,; तेनार्थित्वं त्वयि विधिवशाद् दूरबन्धुर्गतोऽहम् Me. 6; Mv. 2. 9. -2 Wish, desire; Bhāg. 4. 3. 8. यद्यर्थिता R. 14. 42; अनर्थित्वान्मनुष्याणाम् Pt. 1. 142. Ki. 13. 69.

अर्थिन् *a.* [अर्थ्-इनि] 1 Seeking to gain or obtain, wishing for, desirous of, with instr. or in comp. अर्थिनश्च राजानो हिरण्येन भवन्ति। MBh. on P. I. 1. 1. etc. तुषैरर्थिनः Dk. 132; कोषदण्डाभ्याम्° Mu. 5; को वधेन ममार्थी स्यात् Mb., Ve. 6. 25; अर्थार्थी Pt. 1. 4, अर्थार्थी जीवलोकोऽयम् Pt. 1. 9. -2 Entreating or begging anyone (with gen.); सर्वत्र मण्डूकवधः क्रियतामिति यो मयाऽर्थी Mb. 3. 192. 24. अर्थी वररुचिर्मेऽस्तु Ks. -3 Possessed of desires; अनर्थी प्रार्थनावहः R. 10. 18. *m.* 1 One who asks, begs or solicits; a beggar, suppliant, suitor; यथाकामार्चितार्थिनाम् R. 1. 6; 2. 64; 4. 31; 9. 27; कोऽर्थी गतो गौरवम् Pt. 1. 146; One who asks for a girl in marriage, a wooer; Y. 1. 60; कन्यारत्नमयोनिजन्म भवतामास्ते वयं चार्थिनः Mv. 1. 30. -2 (In law) A plaintiff, complainant, prosecutor; स धर्मस्थसखः शश्वदर्थिप्रत्यर्थिनां स्वयम्। ददर्श संशयच्छेद्यान् व्यवहारानतन्द्रितः R. 17. 39; अर्थी कार्यं निवेदयेत् Śukra. 4. 575; सभान्तः साक्षिणः प्राप्तानर्थिप्रत्यर्थिसन्निधौ Ms. 8. 79. -3 A servant, follower. -4 A master or lord. -Comp. -भावः state of a suppliant, begging, request; कं याचे यत्र तत्र ध्रुवमनवसरग्रस्त एवार्थिभावः Māl. 9. 30. -सात् *adv.* at the disposal of beggars; विभज्य मेरुर्न यदर्थिसात्कृतः N. 1. 16. cf. अर्थी तु याचको विद्यात् यस्यार्थः स च अर्थवान्.

अर्थीय *a.* [अर्थ-छ] (In comp.) 1 Destined or intended for, doomed to suffer; शरीरं यातनार्थीयम् Ms. 12. 16. -2 Belonging or relating to; कर्म चैव तदर्थीयम् Bg. 17. 27.

अर्थ्य *a.* [अर्थ्-कर्मणि ण्यत्] 1 Fit to be asked or sought for. -2 [अर्थादनपेतः, अर्थ-यत्] Fit, proper, suitable; अर्थ्यो विरोधः Mv. 2. 7. -3 Appropriate, not deviating from the sense, significant; स्तुत्यं स्तुतिभिरर्थ्याभिरुपतस्थे सरस्वती R. 4. 6, 1. 59; Ku. 2. 3. -4 Rich, wealthy. -5 Wise, intelligent. -6 True, real; अर्थ्यं विज्ञापयन्नेव भरतं सत्यविक्रमम् Rām. 6. 127. 25. -7 Expert in getting money (अर्थसंपादनचतुर); अर्थी येनार्थकृत्येन संव्रजत्यविचारयन्। तमर्थमर्थशास्त्रज्ञाः प्राहुरर्थ्याः सुलक्ष्मण॥ Rām. 3. 43. 34. -र्थ्यम् Red chalk.

अर्द् 1 P. [अर्दति, आनर्द, आर्दीत्, अर्दितुम्, अर्दित or अर्ण] 1 To afflict, torment; strike, hurt, kill; रक्षःसहस्राणि चतुर्दशार्दीत् Bk. 12. 56, see *caus.* below. -2 To beg, request, ask; निर्गलिताम्बुगर्भं शरद्घनं नार्दति चातकोऽपि R. 5. 17. -3 To go, to move, be agitated or moved; be scattered (as dust); आर्दन् धन्वानि सरयन्त आपः Rv. 4. 17. 2; fly in pieces, dissolve; श्लोणया काटमर्दति Av. 12. 4. 3. (The past participle is usually अर्दित, but अर्ण when the root is preceded by अभि, नि, वि, सम्; cf. अर्देः संनिविभ्यः अभेश्चाविदूर्ये P. VII. 2. 24-5). -*Caus.* or 10 P. 1 (*a*) To afflict, torment, distress; तत एनं महावेगैरर्दयामास तोमरैः Mb.; कामार्दित, कोप°, भय° &c. (*b*) To strike, hurt, injure, kill; येनार्दिदत् दैत्यपुरं पिनाकी Bk. 2. 42; 9. 19; 15. 90. -2 To stir up, rouse, agitate, shake vehemently, make agitated or restless; अभि क्रन्द स्तनयार्दयोदधिम् Av. 4. 15. 6. -3 To distort; अर्दयित्वानिलो वक्त्रमर्दितं जनयत्यतः Suśruta. With अति to torment excessively, fall upon or attack; अत्यार्दीत् वालिनः पुत्रम् (v. l. अभ्यार्दीत्) Bk. 15. 115. -अभि to distress, afflict, pain, oppress; अभ्यर्दितो वृषलः (शीतेन पीडितः) P. VII. 2. 25 Sk. -नि Ved. to stream forth, flow out. -प्र to overwork, to work or exert oneself beyond measure; to cause to flow away. -प्रति to oppress or press hard in return, assail in raturn, return an attack. -वि Ved. to go or move away; to oppress, harass, pain. -*caus.* to cause to be scattered or dissolved, destroy, annihilate. -सम् *caus.* to pain greatly, wound, distress.

अर्दन *a.* 1 Distressing, afflicting, tormenting; पुर°, बल°. -2 Moving restlessly, being agitated. -नः N. of Śiva; Mbh. 13. -नम् [भावे-ल्युट्] Distressing, afflicting; pain,